

צד:

עין משפט
נר מצוה

י"ב א מ"י פ"ה מהל' שאלה
ופקדון הל' ד סמוג עשין
פח טוש"ע ח"מ ק"י ש ס"א
וע"ש:

ב ב מ"י פ"ד מהל' מלוה
ולוה הל' ו סמג לאוין
קלו טוש"ע ח"מ סי' נב
סעיף א וטוש"ע יו"ד סי'
קסא סעיף יא:

רבינו גרשום

[illegible]

צד:

אימא סיפא. ולא גרסי' ת"ס דלמאי שדחה דחומרלא צעלמח
הוא אין סברא שיקנסו ר' יוסי^א ולא מסתבר ליה למימר
דפליגי דר' יוסי סבר דרובע לא שמיחא^ב ורבען סבר דשמיחא דלא
מסתבר לפלוגניהו דבכרי: **התם** ודאי מנה למר. ה"מ לשנויי
התם ודאי איכא חד דלא הו' רמאי
הסא מי יימר דליכא רמאי אמור
ערוכי עריב אלא דמשני שפיר טפי:
קונסין אותו ואינו גובה לא קרן
ולא רבית. נראה לר"י

ד"ר"מ קונס לגמרי להפסיד המצו^ג
אפילו בהוצאה או בעיות אחרת
כדמשמע לישראל דלינו גובה לא את
הקרבן משמע דלינו גובה כלל ועוד
משמע דמילא דרבי' וכן משמע נמי
מדמדה לה בהמדי' (ד"ק ד: יא) (וס)
גבי המוציא תבנו וקשו דקנסו גופן
משום שזמן שמפסיד גוף הממון ואין
להקשות דכ' איזוהי נשך (ב"מ עב ג:)
(וס) מדמה הך דשטר שיש בו רבי' לשטרי חוב המוקדמין ומקו' היא
דשטר חוב כד"מ ויחי מדמה דהכא
מפסיד גוף המלוה והס' אינו מפסיד
המלוה אלא הדשטר פסול דהס' פסיד
שלא נעשית בעירה בגוף המלוה אלא
בשטר אבל רבי' יש בעירה בזהל
אפי' בלא שטר^א אע"ד קאמר דמשעת
כתיבה עבד לה שומא מ"מ בלא שטר
נמי איכא איסורא בזהלוא והקסא
ריב"ס דאס' יפקיד כל חובו (ו) יפקיד
לגמרי א"כ מנינו ליה חוטא נשכר
ואור"י דלא קשה כי המלוה שמריח
קנסו בגוף אינו שזמן שמתוך כך יזכר
אבל הלוה אינו צמח לקנסו כדי שיהיה
שמחלה ע"מ לפרוע הוא לזוה:
הכי השתא התם משעת כתיבה
עבד ליה שומא הכא מי יימר

[illegible]

והחבמים אומרים גובה את הקרן. משמע שגובה ע"פ השטר
ואפי' ממשעבדי וקשה לר"י ללמה השטר כשר כיון
ההעדים עובדין על לא משיומן דלמא בציורו נשך (ב"מ דף עה:) ואע"ג
לדינן עדי ממשעין שאין מרחימין כלום הא קיימא לן כבאי"ט (סנהדרין מה.)
העצמאין אוכל נבלות להטעים פסול והא דלא מני בזה צורך (שם דף עה.)
(מ:) ה"נ לא מנא ליה אלא בכלל מלוה הוא כדמפרש התם (דף עה.)
בגמ' מלוה ברצית מלוה הבאה (לו) ברצית ואין לומר דמיייר כגון
שאין ניכר הרצית בשטר אלא כתב סתם פלוני ליה מפלוני מנה והעדים
היו סבורים שהיה הכל קרן ואח"כ נודע¹ שהיה זו רצית דהא צפיק
אפיסוריהו נשך (דף עב. עב. ושם) משני ר' יוחנן אההיא דשטרי חוב המוקדמין
תמילא רבנן גזרינן גזרה שמי יגובה שומא ראשון ואם אין ניכר
הרצית בשטר שיש זו רצית ומני גמור שמי יגובה גס הרצית
בצמורה קרן ואין לומר דלכך כשרין שלא עשו שומא כיון שניכר
הרצית ממחר השטר לא יבא לגבות הרצית ע"י שטר זה והא דתנן

בְּחִיבָהּ שֶׁכֵּן (ס"ז דף ע"ה): שֶׁהָעֵדִים עוֹבְרִים בְּלֹא תַעֲשֶׂה הַיָּיִן כְּשֶׁמֶן
כְּחִיבָה עֲבַד לִיה שׁוּמָא א"כ בְּשֹׁטֵר זֶה עוֹבְרִין בְּלֹא תַעֲשֶׂה ו"ל דִּלָּא
כְּדִלְמָרִי" (ב"מ דף ה' ה'): לֹא תַחֲמוּד לֵאנִיִּשׁ בְּלֹא דְמִי מִשְׁמַע לְהוּ א"י כְּגוֹ
דְּלֵית דְּמוּקִי לֶה כְּר"מ אֲבָל לִרְבִּין כְּשֶׁרִין וְאִפִּי ר"מ אִינוּ פּוֹסֵל אֶלָּא
י"ל שֶׁשֶׁ עֲרִים שְׂהִיו אֲנוֹסִין מִחֲמַת נִפְשׁוֹת אֲבָל י"ל דִּהֶסֶם כְּגוֹן שֶׁ
כְּר"מ בְּגִיזוּתֵיהֶם (שִׁיבוּץ מ"מ). דְּרוֹק בְּגִיזוּתוֹתֵיהֶם אֲבָל לֹא בְּקִנְסוּתוֹי וְכֵן
וּמִנְגַּקַּת עֲצִיבוֹר': **ר' דִּתְנִי רַבִּין בְּר' ר"נ** אָמַר הָאֵת הַמְּבוֹרֵת בּוֹ, לֵאמֹר
הוּא מְחֻזֵּר כ' מִשּׁוֹם דִּלָּא מִתְרַלָּא אֶלָּא ע"י בְּרִייתָא דִּלְרִבִּין כְּר' ר"י
מֵייתִי מִהֶכָּא דִּלָּא שִׁיךְ הֵכָּא קִנְסָא דֹאֵם לָקַח הַלּוּקָח יוֹתֵר מִמֶּה
גְּרָסִי" מֶה שֶׁהִיא כְּחוּב בְּמִקְלָת סָפְרִים בְּשִׁנְיֹהָ הֵכָּא מ"י

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

אִימָא סִיפָא ר' יוֹסִי אֹמַר יִצְוֹר יִצְוֹר אֶת הַכֵּל: אִי אִמְרַם צִלְמָה. כִּתָּר מְרֻבֵּעַ דְּכֻלָּאִים כִּתָּר מְרֻבֵּעַ דְּטֻנּוֹפֵת דְּמִי וְהֵאֵי יַמְעֵט מִן הַדִּין הוּא יוֹסִי לְנִימֵר יִצְוֹר אֶת הַכֵּל וְס"ל כִּרְבּ הוּנָא דְלִמְרָא אִם צִבְלָא לְנִפּוֹת מְנַפֵּה אֶת כּוֹלֵן אֲבָל כִּיּוֹן דְּלוֹקֻמַּת דְּמִן הַתּוֹרָה אִפִּי מִיעֻט

אומר יבור אי אמרת
שנופת דמי בהא קא
קנסינן התיירא אטו
נסינן אלא אי אמרת
ש היינו טעמא דר' יוסי
כלאים ת"ש⁽⁶⁾ שנים
מנה וזה מאתים זה
אומר מאתים שלי
ה והשאר יהא מונה
שתא התם ודאי מנה
מי יימר דלאו כוליה
א א"ר יוסי א"כ מה
הכל יהא מונה עד
גא התם ודאי איכא
דערובי עריב ת"ש
נסינן אותו ואינו גובה
הרביית דברי ר"מ הכי
תיבה הוא דעבר ליה
דערובי עריב ת"ש
את הקרן ואינו גובה
א התם ודאי קרנא
יו יימר דכוליה לא
גני רבין בר ר"נ לא
מחזיר אלא מחזיר
כולן אלמא היכא
מהדר הכי השתא
התם

מרוכב ומי רבין גמ' [קד:] לא את המותר של רובע לכל סאה הוא מחזיר והכל ללכדו אלא את כל הרבעים כולן כל ל' רבעים של בית כור ומוטותיהם הכל מחזיר הריבא דבא לשלם משלם את כולו ולעיל גמי הריבא דבא ללגופות מנפה את כולו ומסייעא לרב הווא. ואלישנא קמא דאמרי לה דינא קמסייע דהבא והתם חד טעם הוא דרובע מחיל איינא אבל כי איכא טפי מרובע הוי דבר חשוב ולא מחיל מדי: **הכי השא.** התם גבי בית כור עפר מדה בחבל אני מוכר כל צדין הוי דמחיל לו את כל הרבעים דמעיקרא לא אקני ליה מוכר מדי ציימור על מדה החבל לאאלא משום דאמר ליה בצדאי הן חסר הן יתר אבל מסתמא לא הוה אקני יתר על הצית כור ואפי' כל שהוא הלכך כיון דאיכא דבר גדול כל כך יתר מרובע לסאה לא הוה מחילה כלל דקרקע חשוב הוא צפני עמנו דלמי אהני מאי דא"ל בית כור והאי דקאמר ליה הן חסר הן יתר מיהו להני אהני דאי לא הוה יתר על המדה כי אם רובע הוא מחיל ליה אבל יתר מרובע לא הויא מחילה כלל והדר והוא הדין לחסרון דרובע גמי הוי מחילה יתר מרובע לא הוי מחילה **א** והדר ללוקח אבל גמי רובע טופסת דאף על גב דלא אמרי **א** הן חסר הן יתר הויא מחילה מסתמא דאם צפני טופסת רובע ולעולם אימא לך כי איכא גמי יתר מרובע הויא רובע מחילה ויחזיר המותר דאם בא לנפות אינו מנפה את כולו^י. ולמאי

ת בשטר ויכר דהא חמר בשמעין ובהמניה (צ"ק דף ל"ג וסע) לשמע
 ויון לאינשי צמולה וולו וערב משמע להו ולא עדים ולהכי לא מיפסלי
 השם עדים שהיו אנוסין מחמת נפשות וכן י"ל בשטרי חוב המוקדמין
 הם קנס ואמאי והלא עדים פסולים הן שחתמו על השטר מוקדם אלא
 גרים טעניו בשנות המלך ואומר ר"י להלכה כרבנן דאע"ג דקיי"ל
 אין הבלות גדולות טעמם זה כרבנן דר"מ (בימות ה.) כשצוהתם צבירו
 אלא אייתי ממתי' דהתם דמפשי' לה נמי הכי לא את המומר בלבד
 ללשנא דדינא מיימי דללשנא דקנסו היתרא אטו איסורא¹ לא מצי
 היה לו ליקח אין לקנסו צדק כי מה היה לו ליעד כמה שם ולא
 דערוזי עריב דא"כ הוה משמע דללשנא דקנסא מיימי:

התם

מסורת הש"ס

(א) ב"מ לו, (ב) צ"ק לו, (ג) ב"מ
עב, (ד) לקמן קד: (ה) [דף
(ו) קדושים פרק ד,
(ז) [שמות כב, (ח) ב"מ עה
(ט) [דף קג: (י) נצי רש"ל,
(יא) [וע' חוס' יבמות לו, ד"ה
ו' ותוספות צ"ק לו: ד"ה
מכמי ותוס' ב"מ ע: ד"ה
מכמי ותוס' צ"מ ע: ד"ה
א"רע ותוספות צבורות
כח, ד"ה ר"מ],

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה שנים
המפקידו וכו' רבנן
לא ניקנסיה אלא
יובע: (ב) ד"ה הכי
השתא וכו' והדרה
מלוקה אצל:
(ג) תוס' ד"ה קונסין
וכו' כל לגמרי
כז"ל ותיבת
"פסיד נמחק":

מוסף רע"י

ה' אומר מאתים שלי.
אחר זמן כשנאו ליעול
הקדוקן (ב"ם לז.), מזה
הפסיד הרמאי. א"כ לא
יודה לעולם על האמת (שם).
שטר שיש בו רבית. שכתוב
בו: שלום ברבית (ב"ק לז):
שכתוב בו פלוני ליה מפלוני
ונגה ברבית קך וקך לזמן פלוני
(ב"ם עב.).

מוסף תוספות

[illegible]